



مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد



۲۰۲۱/۱۱/۲۲

انجنیر سلطان جان کلیوال

د وطني غمیزی د حل د پاره یوه لنده لار

داچې د طالبانو اسلامي تحریک اوس د افغانستان د جغرافیې واک په لاس کې لری یو حقیقت دی باید و منل شی. نړیوالو د طالبانو د دولت د پیژندنې د پاره ځنی شرایط وضع کړیدی او په اغلب گمان به همدا شرطونه د ځینو سیاسي ملحوظاتو سره یو ځای د دی سبب شوی وی چې تر اوسه حتی هغو هیوادونو چې د طالبانو سره د مبارزې په وخت کې هر ډول مرستې کولی او د طالبانو د مبارزې د بری د پاره یې د امریکا او دناتو د نظامي ډلې د ماتولو په منظور د طالبانو کلکه ملگرتیا کوله، لا تر اوسه د طالبانو د دولت د په رسمیت پیژندلو نه د وضعه شوو شرطونو له منلو پرته، دی ته نه دي چمتو شوی چې د دوی دولت په رسمیت وپیژني. مونږ ولیدل چې په تیرو دری میاشتو کې د افغانستان د معضلي په اړه په سیمه او منطقه کې په بیلو بیلو هیوادونو کې ناستې وشوی، کنفرانسونه جوړ شول او په ټولو کې په دی لاندې خبرو په یو ډول سره موافقې وشولې:

۱ – طالبان باید همه شمول دولت جوړ کاندې.

۲ – د بنځو حقوق باید تامین کاندې.

۳ – د رسنیو آزادي او مدنی فعالانو حقوق ومني.

۴ – او همداسی ځنی نور لوی او واړه شرطونه.

په دی ټولو شرطونو کې د همه شمول دولت د جوړیدو ستونزه ستره او زیاته جنجالی ده ځکه: طالبان وایی چې مونږ دا شرطونه پوره کړیدی. دولت مو همه شمول دی ځکه چې زمونږ په دولتي اداره کې د ټولو افغان قومونو استازی په هره برخه کې او مقاماتو کې برخه لری. خو ځنی وطني سیاستوال او تقریباً ټول نړیوال دا دولت ځکه همه شمول نه بولی او ادعا کوی چې دا ټول بیلو بیلو قومونو ته منسوب کسان د طالبانو د ډلې فکری ملگری دی، د همه شمول دولت د جوړیدو نه مطلب دادی چې په دولتي لورو پوستونو کې باید د بیلو بیلو سیاسي افکارو او لارو لرونکی مسلکی او کار پوه کسانو ته برخه ورکړله شی. که چیرې ددی ټولو ستونزو د حل د پاره چې هم د افغانانو او هم د نړیوالو غوښتنو ته د مناسب ځواب (که بهاني جوړول مطلب نه وی) ورکولو نیت موجود وی، نو که په دی وړاندیزونو باندې کار او غور وشي، غنی او هر اړخیزه شی، د دی باور شته چې هم به یو مشروع دولت جوړ شی او هم به د نړیوالو تشویشونه رفعه او له منځه ولاړ شی:

بسم الله الرحمن الرحيم.

اول – د دولت نوم دی د افغانستان اسلامي دولت (دولت اسلامي افغانستان) کینودل شی.

دویم – د دولت قضایه قوه دی د حنفی فقی اود ارنیا په صورت کې د جعفری فقی په اصولو جوړه او د عملی کیدو زمینه دی د دواړو فقاو د پوهانو په تقرر سره برابره شی.

د پاڼو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولئ

درېم – تر هغې چې د سالمو عمومي ټاکنو د پاره زمينه برابري د ملي شورا وظيفې د يوې موقتي شورا له خوا چې اعضای په ديني او فقهي احکامو بلد علماء، پوه او منلي قومي مشران، حقوق پوهان او په ملي او نړيوالو مسايلو اگاه سياسيون او ملي کدرونه وي، پر مخ يوړل شي.

څلورم – د دولت زعيم د طالبانو د ډلې نه وي او دوه يا در معاونين دى د نورو قومونو لکه د تاجک قوم، د هزاره قوم، ازبیک قوم او نورو څخه هسې غير طالب اشخاص وي چې د تير دولت د فسق او فساد په دستگاه کې کار نه وي کړی او د ملي شتمنيو په چور او چپاول باندې نه وي متهم.

پنځم – د حکومت کابينه دى داسې جوړه شى چې:

الف – د ماليې، دفاع، داخله چارو، حج او اوقافو، معلولينو او معيبنو او نور د ټولنيزو چارو پورې مربوط وزارتونه دى د طالبانو د تحريک وي. د دى وزارتو د معيبنو چوکى دى غير طالب هسې اشخاصو ته چې صادق، وطن دوست او په فساد ککړ نه وي، په ادارى امورو پوره بلديت ولری، د هر ډول سياسى نظر خاوند چې وي خو د ملي گټو تايمين ته ژمن وي ورکړل شي. په امنيتى وزارتونو کې دى وطن دوست او مسلکى لور رتبه او د ټيټو رتبه مسلکى منصبداران په وظيفو و گمارل شي.

ب - ټول مسلکى وزارتونه لکه، د عامې روغتيا، کرهڼه او مالدارى، معارف، لوړو تحصيلاتو، پلان جوړولو، خارجى چارو، کانو د پلټنې، صنايعو، سوداگري، کلتور او فرهنگ او نور دى غير طالب هغو اشخاصو ته چې په فساد ککړ نه وي، ملي شتمني نه وي چور کړی، وطن دوست او په مربوطه برخه کې د پوهې او تجربې خاوند وي د سياسى نظر د په پام کې نيولو پرته ورکړل شي. د مسلکى وزارتونو مرستيالان او د ادارو مديران دى له هغو ځوانو مسلکى کدرونو نه و ټاکل شي په مربوطه برخو کې يې لوړى زده کړى کړى وي.

ج – د ټولو ولايتونو واليان دى د هماغه افغان قوم چې په نومورى ولايت کې اکثريت وي په دى شرط و ټاکل شي چې مفسد اشخاص نه وي، غل او د ملي شتمنيو غاصب نه وي، د نیک نوم او لازمی پوهې خاوند وي د سياسى نظر د په پام کې نيولو نه پرته مقرر شي. مرستيالان دى دى بل قوم نه او همدارنگه د بيلو ادارو مسؤلین دى هم د مسلکى پوهې په اساس بى د قومى ترکيب څخه په کارو گمارل شي.

د - د نجونو او هلکانو د پاره دى په ټول افغانستان کې تعليمى مرکزونه او بنونځى پرانستل شي. بنځينه ټولو بنونکو او نورو دولتى کارکوونکو ته دى بېرته د کار کولو اجازه ورکړله شي. د رسنيو آزادى دى تضمين شي، د صحرايې محاکمو جوړول ول دى په ټول هيواد کې غير قانونى اعلان شي. د دولت مشر دى ملت ته د دولت راتلونکى کرنلاره اعلان کاندې او ټولې نړى ته دى اطمینان ورکاندې چې د افغانستان خاوره به د هيڅ بل دولت او هيواد په ضد او تاوان و نه کاروله شي.

د دى کارونو د سرته رسولو نه وروسته دى د ملگرو ملتو د ادارى نه وغواړى چې په دوى باندې د امريکا د دولت له خوا ټول لگيدلى بنديزونه لری شي او د نړى هيوادونه دى د دوى د (اسلامى دولت) نوى اداره په رسميت و پيژنى او نړيوالى ديپلوماتيکى اړيکى دى ورسره ټينگى کاندې.

ممکن دا لنډه طرحه به د بنى او معقولى غنا وروسته طالبانو ته د ملي مشروعيت او نړيوال مشروعيت د حاصلولو په لاره کې ډېره مرسته وکاندې. نوره يې خوښه چې د ځان سره مرسته کوى او که هم د ځان او هم د ملت سره دېنمنى ورته ښه ښکاري. پای. و ما علينا الالبلاغ.